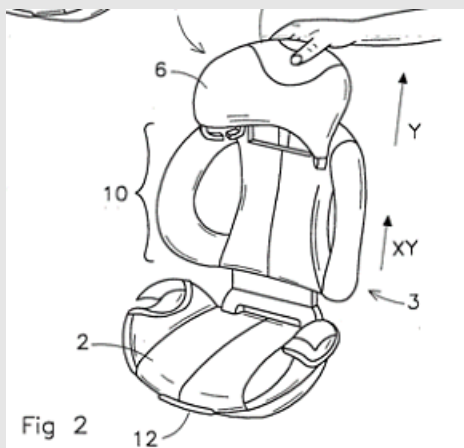

Rb Den Haag, 15 juli 2009, HTS v Bébécár

OCTROOIRECHT

Meest nabije stand van de techniek

- [D1 of D3. De rechtbank zal dit laatste document bij de beoordeling van de inventiviteit als vertrekpunt nemen omdat het – anders dan D1 – ook deelkenmerk \(v\) omvat en aldus meer deelkenmerken gemeen heeft met het octrooi dan D1.](#)

In de adviesprocedure bij het OCNL alsmede in de dagvaarding en conclusie van antwoord zijn partijen uitgegaan van D1 als meest nabije stand van de techniek. Ter zitting heeft HTS ook een inventiviteitsaanval opgezet op basis van D3. Dit document is in de adviesprocedure bij het OCNL níet aan de orde geweest. Bébécár heeft ter zitting medegedeeld dat zij geen bezwaar heeft indien D3 als meest nabije stand van de techniek wordt beschouwd, terwijl HTS heeft aangegeven geen voorkeur te hebben voor D1 of D3. De rechtbank zal dit laatste document bij de beoordeling van de inventiviteit als vertrekpunt nemen omdat het – anders dan D1 – ook deelkenmerk (v) omvat en aldus meer deelkenmerken gemeen heeft met het octrooi dan D1.

Conclusie 1 is een niet inventieve combinatie van stand van de techniek (D3 en D2)

- [Autostoelen relevante stand van de techniek voor probleem bij kinderzitje](#)
- [D2 geeft de vakman een aantal aanwijzingen die hem er toe zullen aansporen deze maatregelen bij de kinderzitting volgens D3 toe te passen.](#)

Conclusie 1 van NL 910 is derhalve niet inventief in het licht van de combinatie van D3 met D2.

Conclusie 9 bevat inventieve maatregel

- [de vakman die de hoogteverstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel van D3 met elkaar wil koppelen, zal, gezien de constructie die in D2 wordt geopenbaard en de mededeling \(in kolom 1, regels 31-32\) dat die verstelling eenvoudig is, er niet toe worden gebracht af te zien van hoogteverstelling door middel van een knop aan de zijkant van de stoel zoals in D2 geopenbaard en in plaats daarvan](#)

[te kiezen voor het aanbrengen van een handgreep in de hoofdsteun.](#)

Conclusie 9 heeft als kenmerkende maatregel dat de hoofdsteun is uitgerust met een handgreep die gekoppeld is met grendelmiddelen voor het ontgrendelen van de vergrendeling van de hoogteverstelling. Deze maatregel is niet bekend uit D3 of D2. D3 openbaart weliswaar vergrendelmiddelen, namelijk de 'Befestigungsschrauben 6', doch deze zijn gesitueerd aan de rugzijde en maken geen deel uit van de hoofdsteun. Van een handgreep als bedoeld in het octrooi is bovendien geen sprake. D2 maakt in het geheel geen melding van vergrendelmiddelen. De figuurbeschrijving van het octrooi vermeldt op pagina 3, regels 8-12, dat door de handgreep te bedienen, de vergrendeling wordt opgeheven en het hoofdsteundeel en het rugsteundeel in hoogte verschoven kunnen worden door de hoofdsteun aan de handgreep omhoog te trekken of naar beneden te duwen. De maatregel van conclusie 9 levert daarom een belangrijke bijdrage aan het op pagina 1 van het octrooi genoemde voordeel, te weten dat verstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel minder omslachtig is dan bij bekende inrichtingen en in één handeling én in een vaste vooraf bepaalde verhouding kan plaatsvinden. Dat het plaatsen van een handgreep aan de bovenzijde van de stoel vanwege de goede bereikbaarheid daarvan een voor de hand liggende keuze is die tot de 'mental toolbox' van de vakman zou behoren, zoals HTS nog heeft betoogd, is naar het oordeel van de rechtbank een hindsicht redenering, die geen steun vindt in de overgelegde prior art. Immers, de vakman die de hoogteverstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel van D3 met elkaar wil koppelen, zal, gezien de constructie die in D2 wordt geopenbaard en de mededeling (in kolom 1, regels 31-32) dat die verstelling eenvoudig is, er niet toe worden gebracht af te zien van hoogteverstelling door middel van een knop aan de zijkant van de stoel zoals in D2 geopenbaard en in plaats daarvan te kiezen voor het aanbrengen van een handgreep in de hoofdsteun. De rechtbank is dan ook van oordeel dat conclusie 9 op uitvinderswerkzaamheid berust.

Partiële nietigheid

- [Niet in geschil dat Spiro/Flamco-leer nog van toepassing is op Nederlandse octrooien](#)

HTS heeft – kort gezegd – gesteld dat het voor de gemiddelde vakman op de prioriteitsdatum niet voorzienbaar was dat Bébécár zich zou terugtrekken op conclusie 9 van NL 910. In dit verband zij opgemerkt dat beide partijen ter zitting desgevraagd uitdrukkelijk hebben verklaard dat zij de uit [HR 9 februari 1996, BIE1996, 94 \(Spiro/Flamco\)](#) kenbare leer, ook ná het arrest [HR 6 maart 2009, LJN BG7412, IEPT 20090306, B9 7641 \(Boston Scientific / Medinol\)](#) onverkort van toepassing achten op Nederlandse octrooien, zodat, nu zulks tussen partijen niet in geschil is, ook de rechtbank daarvan zal uitgaan.

- [het zal de gemiddelde vakman zonder meer duidelijk zijn dat bij ongeldigheid van de daaraan voorafgaande conclusies, instandhouding volgens](#)

een afhankelijke volconclusie mits deze voldoet aan de wettelijke vereisten, aangewezen is.

4.15. Het betoog van HTS faalt. Zoals deze rechtbank al eerder heeft beslist (vgl. **Rb. Den Haag 17 januari 2007, Conor/Angiotech, IEPT 20070117, B9 3274**), zal het de gemiddelde vakman zonder meer duidelijk zijn dat bij ongeldigheid van de daaraan voorafgaande conclusies, instandhouding volgens een afhankelijke volconclusie, hier conclusie 9, mits deze voldoet aan de wettelijke vereisten, aangewezen is. Hij zal gelet hierop ook zeer wel in staat zijn de nieuwe omvang van de door het octrooi geboden bescherming te bepalen zodat de andersluidende stelling van HTS als ongegrond wordt gepasseerd.

Vindplaatsen: IER 2009, nr. 87, p. 349, m.nt. De Wit; BIE 2010, nr. 9, p. 69

Rb Den Haag, 15 juli 2009

(J.Th. van Walderveen, mr. P.G.J. de Heij en mr. R. Kalden)

vonnis

RECHTBANK 'S-GRAVENHAGE

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 321988 / HA ZA 08-3401

Vonnis van 15 juli 2009

in de zaak van

de vennootschap naar vreemd recht HTS HANS TORGENSEN & SØNN, gevestigd te Krøderen, Noorwegen, eiseres,

advocaat: mr. A. Killan te 's-Gravenhage, tegen

de rechtspersoon naar vreemd recht BÉBÉCAR UTILIDADES PARA CRIANÇA S.A., gevestigd te Caldas de São Jorge, Portugal, gedaagde,

advocaat: mr. P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt te 's-Gravenhage.

Partijen zullen hierna HTS en Bébécár genoemd worden. De zaak wordt voor HTS behandeld door de advocaat voornoemd en mr. M. Westerik, advocaat te 's-Gravenhage, met bijstand van octrooigemachtigde ir. B.Ch. Ledeboer. Voor Bébécár wordt de zaak behandeld door **mr. N.W. Mulder**, advocaat te Amsterdam, ter zitting vervangen door **mr. M. Herschdorfer**, advocaat te Amsterdam, met bijstand van ir. C.H.W.F. Houben, octrooigemachtigde.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 2 juni 2008;
- de akte houdende overlegging producties van HTS van 22 oktober 2008 met de producties 1 t/m 7;
- de conclusie van antwoord van 7 januari 2009 zonder producties;
- het tussenvonnissen van 21 januari 2009 waarbij een comparitie van partijen is bepaald;
- de akte houdende overlegging aanvullende producties zijdens HTS van 27 maart 2009 met de producties 8 t/m 16;

- de akte zijdens Bébécár van 27 maart 2009, ingekomen ter griffie op 13 maart 2009, met twee hulpverzoeken en 2 producties;

- de brief van mr. Killan van 25 maart 2009, ingekomen ter griffie op gelijke datum, met een opgave en specificatie van de proceskosten ex artikel 1019h Rv;

- de akte zijdens Bébécár van 27 maart 2009, ingekomen ter griffie op 25 maart 2009, ter vervanging van de op 13 maart 2009 ingezonden akte, met 2 hulpverzoeken, 2 producties en een opgave van de proceskosten ex artikel 1019h Rv;

- de fax van de advocaat van Bébécár van 26 maart 2009 met een specificatie van de proceskosten ex artikel 1019h Rv;

- de ter gelegenheid van de comparitie van partijen gehanteerde pleitnota's van mrs. Killan en Westerik respectievelijk van **mr. Herschdorfer**, in welke laatste is doorgehaald paragraaf 7, welke niet is gepleit;

- het proces-verbaal van de comparitie van partijen van 27 maart 2009.

1.2. Ten slotte is vonnis nader bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. Bébécár is houdster van Nederlands octrooi NL 1020910 (hierna: het octrooi of NL 910) dat betrekking heeft op een 'Kinderzitting'. Het octrooi is verleend op 23 december 2003 op een aanvraag daartoe van 20 juni 2002, ingediend door Dremefa B.V. Het octrooi is nadien overgedragen aan Bébécár.

2.2. De conclusies van het octrooi zoals verleend luiden als volgt.

1. Kinderzitting voor gebruik in een voertuig, welke kinderzitting is ingericht om op een voertuigzitting te worden geplaatst en een zitgedeelte en een opstaand gedeelte omvat, waarbij het opstaande gedeelte een ten opzichte van het zitgedeelte in hoogte verstelbaar rugsteundeel en een ten opzichte van het zitgedeelte en het instelbare rugsteundeel in hoogte verstelbaar hoofdsteundeel omvat, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld, zodat een hoogteverstelling van de hoofdsteun leidt tot een afwijkende, bij voorkeur kleinere, hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel.

2. Kinderzitting volgens conclusie 1, met het kenmerk, dat een hoogteverstelling van de hoofdsteun leidt tot ongeveer een half zo grote hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel.

3. Kinderzitting volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het instelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld door een tandheugelconstructie.

4. Kinderzitting volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het instelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld door een stangenmechanisme.

5. Kinderzitting volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het instelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld door een kabelkatrolmechanisme.

6. Kinderzitting volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het verstelbare

rugsteundeel door middel van een tandwieloverbrenging met elkaar zijn gekoppeld.

7. *Kinderzitting volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk, dat de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel door middel van een nokkenschiif met elkaar zijn gekoppeld.*

8. *Kinderzitting volgens een van de conclusies 1-7, met het kenmerk, dat grendelmiddelen voor de hoogteverstelling zijn voorzien.*

9. *Kinderzitting volgens conclusie 8, met het kenmerk, dat de hoofdsteun is voorzien van een handgreep die is gekoppeld met de grendelmiddelen voor het ontgrendelen van de vergrendeling.*

10. *Kinderzitting volgens een van de voorgaande conclusies, met het kenmerk, dat het zitgedeelte instelbaar is.*

11. *Kinderzitting volgens een van de voorgaande conclusies, met het kenmerk, dat de hoofdsteun is voorzien van een gordelgeleiding.*

12. *Kinderzitting volgens een van de voorgaande conclusies, met het kenmerk, dat het verstelbare rugsteundeel is voorzien van een gordelgeleiding.*

13. *Kinderzitting volgens een van de voorgaande conclusies, met het kenmerk, dat het zitgedeelte is voorzien van een gordelgeleiding.*

2.3. *Onafhankelijke conclusie 1 van NL 910 zoals verleend, kan als volgt worden opgesplitst in deelkenmerken:*

- (i) *een kinderzitting voor gebruik in een voertuig,*
- (ii) *welke kinderzitting is ingericht om op een voertuigzitting te worden geplaatst,*
- (iii) *en een zitgedeelte*
- (iv) *en een opstaand gedeelte omvat,*
- (v) *waarbij het opstaande gedeelte een ten opzichte van het zitgedeelte in hoogte verstelbaar rugsteundeel*
- (vi) *en een ten opzichte van het zitgedeelte en het instelbare rugsteundeel in hoogte verstelbaar hoofdsteundeel omvat,*
- (vii) *met het kenmerk dat de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld, zodat een hoogteverstelling van de hoofdsteun leidt tot een afwijkende, bij voorkeur kleinere, hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel.*

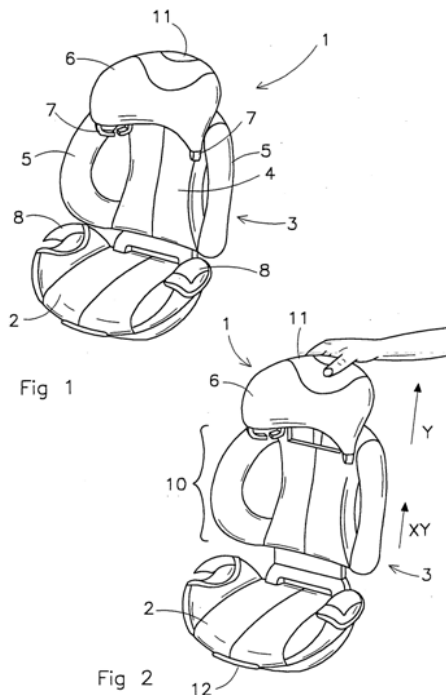
2.4. *In de beschrijving wordt – voor zover relevant – het volgende vermeld:*

De uitvinding heeft betrekking op een kinderzitting voor gebruik in een voertuig, welke kinderzitting is ingericht om op een voertuigzitting te worden geplaatst en een zitgedeelte en een opstaand gedeelte omvat, waarbij het opstaande gedeelte een ten opzichte van het zitgedeelte in hoogte verstelbaar rugsteundeel en een ten opzichte van het zitgedeelte en het verstelbare rugsteundeel in hoogte verstelbaar hoofdsteundeel omvat. Een dergelijke kinderzitting is bekend. Om bij een botsing optimale veiligheid te bieden is het belangrijk dat de hoogte van de hoofdsteun en de hoogte van het rugsteundeel aan de lengte van het kind worden aangepast en in de juiste onderlinge verhouding worden ingesteld. Bij de bekende kinderzitting zijn de hoogte van de hoofdsteun en de hoogte van het rugsteundeel onafhankelijk van elkaar verstelbaar. Een nadeel hiervan is dat

een hoogteverstelling van zowel de hoofdsteun als het rugsteundeel omslachtig is en daardoor vaak niet goed en bijvoorbeeld niet in de juiste onderlinge verhouding wordt uitgevoerd. De uitvinding heeft tot doel een kinderzitting met een verbeterde veiligheid te verschaffen. Dit doel wordt bereikt door een kinderzitting van het hierboven omschreven type, waarbij de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld, zodat een hoogteverstelling van de hoofdsteun leidt tot een afwijkende, bij voorkeur kleinere, hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel. Doordat de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel van de kinderzitting volgens de uitvinding met elkaar zodanig zijn gekoppeld, zijn de hoogteverstelling van de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel afhankelijk van elkaar. Hierdoor wordt het dus mogelijk om de verstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel in één handeling en in een vaste vooraf bepaalde verhouding te laten plaatsvinden. Een instelling van zowel de hoofdsteun als het verstelbare rugsteundeel op de juiste hoogte en in de juiste onderlinge verhouding is bij de kinderzitting volgens de uitvinding gegarandeerd waardoor een betere bescherming en dus een hogere veiligheid van het kind wordt bereikt. Bij voorkeur leidt een hoogteverstelling van de hoofdsteun ongeveer tot een half zo grote hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel. Gebleken is dat deze verhouding goed overeenkomt met de hoogteverhouding tussen hoofd en rug bij kinderen van ongeveer 1 tot 12 jaar oud. (...) De kinderzitting 1 is voorzien van niet getoonde grendelmiddelen die het hoofdsteundeel 6 en het rugsteundeel 10 op een of andere wijze vergrendelen, zodat de ingestelde hoogte gehandhaafd blijft. Een handgreep 11 die bovenaan de achterzijde van de hoofdsteun 6 is aangebracht, is gekoppeld met een bedieningsmechanisme om de vergrendeling te ontgrendelen. Door de handgreep 11 te bedienen, zoals in fig. 2 getoond is, wordt de vergrendeling dus opgeheven en kunnen het hoofdsteundeel 6 en het rugsteundeel 10 in hoogte verschoven worden door de hoofdsteun 6 aan de handgreep 11 omhoog te trekken of naar beneden te duwen.

2.5. *Bij het octrooi horen onder meer de volgende figuren:*

Figuur 1 toont een voorkeursuitvoeringsvorm van een kinderzitting volgens de uitvinding in de kleinste stand, terwijl figuur 2 die in een grotere stand toont.

Figuur 3 toont schematisch een uitvoeringsvorm van een koppeling tussen een hoofdsteundeel en een verstelbaar rugsteundeel.

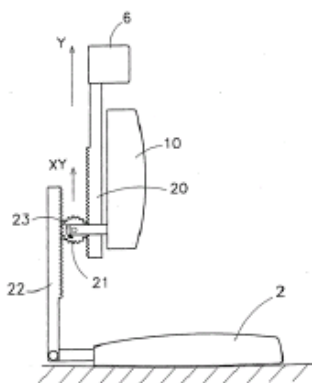

Fig 3

2.6. Bébécár is een Portugees bedrijf dat zich toelegt op het produceren van kinderwagens, producten voor de kinderkamer en meubels voor kinderen.

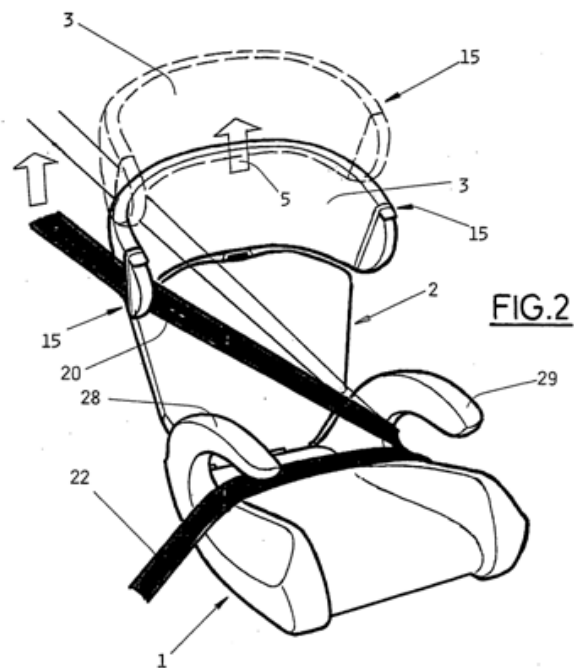
2.7. HTS is een Noors bedrijf dat zich bezighoudt met onderzoek naar en de ontwikkeling van producten die het verkeer veiliger maken voor baby's en kinderen, zoals kinderstoeltjes, fietshelmen en andere beschermingsmiddelen.

2.8. HTS heeft op 7 mei 2008 een verzoekschrift bij het Octrooiencentrum Nederland (hierna: OCNL) ingediend met het verzoek een advies uit te brengen ex artikel 84 Rijksoctrooiwet 1995 (hierna: ROW) omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75 ROW genoemde nietigheidsgronden t.a.v. NL 910. Het OCNL heeft op 15 oktober 2008 advies uitgebracht. Het heeft geoordeeld dat de conclusies 1 t/m 8 van het octrooi vernietigbaar zijn wegens gebrek aan inventiviteit in het licht van de combinatie van EP 0 751 033 A2 (hierna: D1) en DE 199.25.306 A1 (hierna: D2). Het heeft verder geoordeeld dat de nietigheidargumenten tegen

conclusie 9 van het octrooi geen doel treffen en dat de conclusies 10 t/m 13 eveneens in stand kunnen blijven voor zover deze een uitwerking zijn van de kinderzitring volgens conclusie 9.

2.9. D1 (gepubliceerd op 2 januari 1997) heeft betrekking op 'Ein Autokindersitz zur Fixierung auf einem Kraftfahrzeugsitz durch ein fahrzeugeigenes Rückhaltesystem besteht im wesentlichen aus einem Sitzteil (1), einem Rückenteil (2) und aus diese beiden Teile flankierenden Armlehnen (26, 28). Es ist mindestens eine Führung vorhanden, die einseitig den Diagonalgurt (20) des Rückhaltesystems niederhält'.

Bij D1 behoort onder meer de hierna afgebeelde figuur 2:

2.10. D2 is een Duits Offenlegungsschrift en heeft betrekking op een 'Rückenlehne eines Kraftfahrzeugsitzes'. Deze tijdige publicatie (openbaar gemaakt op 21 december 2000) openbaart een samenstel van een verstelbare rugsteun en een hoofdsteun in een rugleuning. De beschrijving vermeldt voor zover relevant: Kolom 1, regels 12 t/m 32:

Eine derartige Rückenlehne erlaubt lediglich die Anpassung der Kopfstütze an die unterschiedliche Größe unterschiedlicher Sitzbenutzer. Der den Rücken des Benutzers ständig aufnehmende und abstützende Teil der Rückenlehne ist bei derartigen Lösungen nicht veränderlich und kann demzufolge anatomisch richtig nur für Sitzbenutzer bestimmter Größenbereiche sein.

Ausgehend von diesem Stand der Technik liegt der Erfindung die Aufgabe zugrunde, eine Rückenlehne der als bekannt vorausgesetzten Art so auszubilden, daß sie im unterhalb der Kopfstütze liegenden mittleren Bereich derart verstellbar ist, daß auch unterschiedlich große Personen gut abgestützt werden. Die Lösung dieser Aufgabe erfolgt mit den Merkmalen des Patentanspruchs 1. Durch die getrennte Verstellmöglichkeit eines oberen, die Kopfstütze umfassenden Rückenlehnenbereichs und eines mittleren Abstützbe-

reichs werden die Stützwirkung und damit der Komfort für unterschiedlich große Sitzbenutzer verbessert. Eine derartige Rückenlehne lässt sich einfach an unterschiedliche Oberkörperabmessungen anpassen.

(...)

Kolom 2, regels 26 t/m 31:

Durch die Verkürzung der Rückenlehne wird der Oberkörper kleiner Sitzbenutzer anatomisch richtig gestützt. Die Verstellung der verschieblichen Abschnitte 3a und 3b gegenüber den festen Lehnensbereichen 1 und 2 erfolgt mit einem Handrad 4d, das um eine Achse 4f drehbar am Lehnensbereich 1 gelagert ist.

(...)

Kolom 2, regels 58 e.v. overlopend in kolom 3 t/m regel 12:

Die Verstellung des mittleren Abschnitts 3b und des oberen Abschnitts 3a erfolgt mittels eines Antriebsritzels 4a und zweier gegenläufig angetriebener Zahnstangen. Das mittels des Handrades 4d drehbare Antriebsritzel 4a ist in einem Lagerbock 4d drehbar gelagert, der mit dem mittleren Abschnitt 3b fest verbunden ist. Das Antriebsritzel 4a stützt sich in der Verzahnung einer Zahnstange 4b ab, die mit dem ortsfesten Teil der Rückenlehne fest verbunden ist. Auf der der festen Zahnstange 4b gegenüberliegenden Seite greift das Antriebsritzel 9a in einen Zahnstangenbereich 4c des oberen Abschnitts 3a ein. Eine Drehung des Antriebsritzels 4a verschiebt einerseits die Achse 4f des Antriebs 4, weil sich das Antriebsritzel 4a auf der ortsfesten Zahnstange 4b abwälzt, und andererseits den Zahnstangenbereich 4c und den damit fest verbundenen oberen Abschnitt 3a. Der Antrieb 4 kann für beide Ausführungsformen der Rückenlehne identisch ausgebildet werden. Bei ausgefahrenen oberen Abschnitt 3a ist die Trennfuge 3d doppelt so groß wie die Trennfuge 3e zwischen unterem Abschnitt 3c und mittlerem Abschnitt 3b, weil für den Verstellweg des oberen Abschnitts sich die Verschiebungen von Achse 4f des Antriebsritzels 4a und des Zahnstangenbereichs 4c addieren.

Bij D2 horen onder meer de figuren 1, 2, 5 en 6:

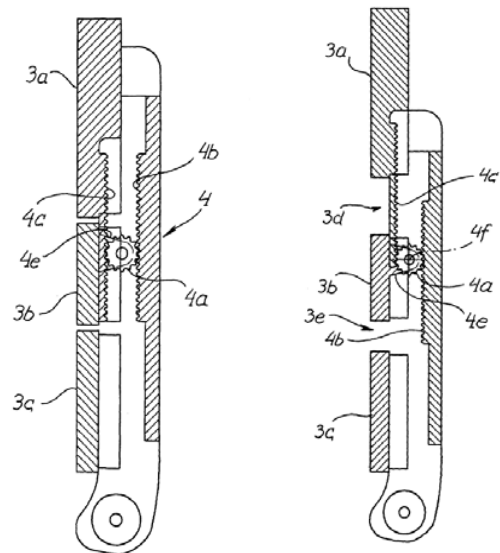
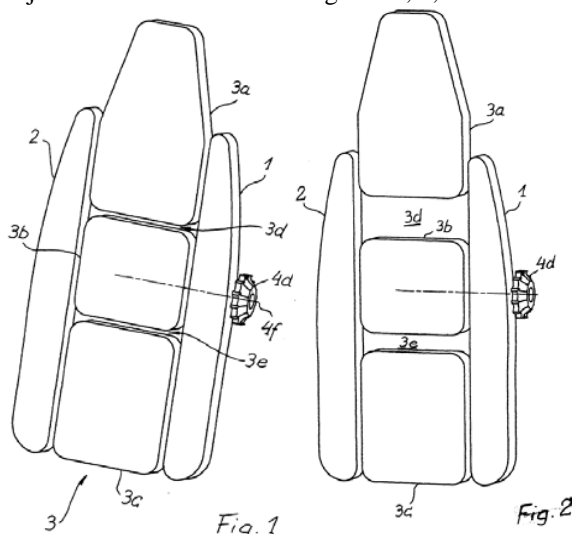

Fig. 5

Fig. 6

2.11. D3 betreft Gebruuchsmuster G 85 34 265.3 U1, gepubliceerd op 6 maart 1986, en heeft betrekking op een 'Kindersitz mit Rücken- und Kopfstütze zur Verwendung in Kraftwagen oder dergl.'. De beschrijving luidt voor zover relevant:

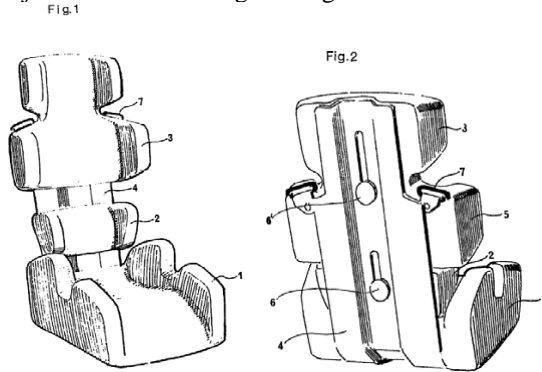
Es sind unterschiedliche Gattungen von Kindersitzen mit Rücken- und Kopfstützen zur Verwendung in Kraftwagen bekannt, und sie werden oft in Verbindung mit einem Sicherheitsgürtel verwendet. Ein gemeinsamer Zug bei diesen Kindersitzen ist, dass sie in Standardgrößen und oft nur in einer Grösse hergestellt werden. Die Grösse der Benutzer variiert indessen, und das bedeutet, dass der Kindersitz oft der Grösse des Kindes schlecht angepasst ist. Die erwähnte schlechte Anpassung hat u.a. die Konsequenz, dass die mit dem Sitz angestrebte sicherheitsmässige Wirkung nicht völlig zur Geltung kommt. Somit wird ein Sitz wo die Rücken- und Kopfstütze zu kurz sind, dem Benutzer einen schlechten Schutz bieten. Bei schlechter Anpassung zwischen Sitz und Benutzer wird der Sicherheitsgürtel den Körper auch nicht an den richtigen Stellen umgeben. Laut der vorliegenden Neuerung ist ein Kindersitz geschaffen, bei dem die obenstehenden Nachteile beseitigt sind. Der Kindersitz laut der Erfindung ist im wesentlichen dadurch gekennzeichnet, dass er neben einem ortsfesten Sitzteil einen Rückenstützeteil und einen kombinierten Schulter- und Kopfstützeteil umfasst, wobei die beiden letzteren Teile sowohl gegenseitig, als auch gegenüber dem festen Sitzteil in der Höhe regelbar sind.

(...)

Wie die Zeichnungsfiguren zeigen, besteht der Kindersitz aus einem abgeboogenen Rahmen 4, an dem ein Sitzteil 1 festmontiert ist. Am aufrechtstehenden Teil des Rahmens ist nahe des Sitzteils 1 ein Kreuzrückenstützeteil 2 montiert, der mittels einer im erwähnten Kreuzrückenstützeteil 2 verankerten und zur Verschiebung in einem Schlitz 5 ausgebildeten Befestigungsschraube 6 aufwärts und abwärts verschoben und in der erwünschten Höhe am Rahmen 4 befestigt werden kann. In einer ähnlichen Weise wie der Kreuzrückenstützeteil 2 aber gegenüber jenem ver-

schiebbar montiert ist ein kombinierter Schulter- und Kopfstützeteil 3. Eine in dem letzteren Stützeteil 3 verankerte Befestigungsschraube 6' ist somit in dem Schlitz 5' in Rahmen 4 verschiebbar und mittels dieser Befestigungsschraube 6' kann der Schulter- und Kopfstützeteil 3 in der erwünschten Höhe am Rahmen 4 befestigt werden. An jeder Seite des Schulter- und Kopfstützeteils 3 ist eine Führungsvorrichtung 7 für einen Sicherheitsgürtel montiert.

Bij D3 behoren de volgende figuren:

3. Het geschil

3.1. HTS vordert dat de rechtbank bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, NL 1020910 nietig zal verklaren [bedoeld zal zijn: te vernietigen, Rb], onder veroordeling van Bébécár in de redelijke en evenredige kosten van de procedure. Aan haar vorderingen legt HTS ten grondslag dat het octrooi nietig is wegens gebrek aan inventiviteit.

3.2. Bébécár voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

Meest nabije stand van de techniek

4.1. In de adviesprocedure bij het OCNL alsmede in de dagvaarding en conclusie van antwoord zijn partijen uitgegaan van D1 als meest nabije stand van de techniek. Ter zitting heeft HTS ook een inventiviteitsaanval opgezet op basis van D3. Dit document is in de adviesprocedure bij het OCNL níet aan de orde geweest. Bébécár heeft ter zitting medegedeeld dat zij geen bezwaar heeft indien D3 als meest nabije stand van de techniek wordt beschouwd, terwijl HTS heeft aangegeven geen voorkeur te hebben voor D1 of D3. De rechtbank zal dit laatste document bij de beoordeling van de inventiviteit als vertrekpunt nemen omdat het – anders dan D1 – ook deelkenmerk (v) omvat en aldus meer deelkenmerken gemeen heeft met het octrooi dan D1.

4.2. D3 beschrijft dat (toen) bekende kinderzitjes in standaardgrootten of slechts één grootte geproduceerd werden. Aangezien de grootte van de gebruikers van die zitjes varieert, betekent dit, zo beschrijft het document, dat de kinderzitjes vaak slecht aangepast zijn aan de grootte van de gebruikers hetgeen tot consequentie heeft dat de met de zitjes nagestreefde veiligheid niet volledig tot zijn recht komt. Om die nadelen te overkomen wordt in D3 een kinderzitting geopenbaard met naast een vast zitgedeelte een rugsteundeel en een gecombineerd schouder- en hoofdsteundeel, waarbij het

rugsteundeel en het gecombineerde schouder- en hoofdsteundeel zowel onderling als ten opzichte van het vaste zitgedeelte in hoogte verstelbaar zijn.

4.3. Een kinderzitting volgens D3 voldoet aan de aanhef van conclusie 1 van het octrooi (deelkenmerken (i) t/m (vi)) en wordt, aldus ook Bébécár, beschreven in de beschrijvingsinleiding van het octrooi. Het heeft ook de in de tweede paragraaf van de beschrijvingsinleiding genoemde nadelen, te weten dat de hoogteverstelling van zowel het hoofdsteun- als het rugsteundeel omslachtig is en daardoor vaak niet goed en bijvoorbeeld niet in de juiste onderlinge verhouding wordt uitgevoerd, waardoor het bij een botsing niet de gewenste optimale veiligheid kan bieden.

Problem and solution approach

4.4. Wanneer de uitvinding volgens het octrooi wordt vergeleken met D3 als meest nabije stand van de techniek, geldt dat conclusie 1 van het octrooi zich van D3 onderscheidt door de kenmerkende maatregel dat de hoofdsteun en het verstelbare rugsteundeel met elkaar zijn gekoppeld, zodat een hoogteverstelling van de hoofdsteun leidt tot een afwijkende hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel (deelkenmerk (vii)). Uit de beschrijvingsinleiding blijkt dat deze maatregel tot beoogd effect heeft de verstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel in één handeling in een vaste vooraf bepaalde verhouding te laten plaatsvinden, waardoor een instelling van zowel de hoofdsteun als het verstelbare rugsteundeel op de juiste hoogte en in de juiste onderlinge verhouding is gegarandeerd en als gevolg waarvan een betere bescherming en dus een hogere veiligheid van het kind wordt bereikt. De maatregel dat de hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel bij voorkeur kleiner is dan de hoogteverstelling van het verstelbare rugsteundeel is geen vereiste. Deze voorkeur wordt daarom bij de beoordeling van de inventiviteit buiten beschouwing gelaten.

4.5. Het objectieve probleem waarvoor het octrooi een oplossing biedt is, zoals het octrooi zelf ook aangeeft: hoe kunnen de onder 4.3. genoemde nadelen worden opgeheven, dus eenvoudigere verstelling en in de juiste verhouding?

4.6. Partijen verschillen van mening over de vraag of de gemiddelde vakman die uitgaande van D3 het hierboven beschreven effect wil bereiken, te rade zou gaan bij de in D2 geopenbaarde uitvinding, zoals door HTS is aangevoerd. Volgens Bébécár vormt dit document geen relevante stand van de techniek, aangezien het betrekking heeft op een autostoel (voor volwassenen) en niet op een kinderzitje dat in een voertuig op een stoel of achterbank kan worden geplaatst. Er is, aldus Bébécár, sprake van verschillende technische gebieden en van verschillende relevante vakpersonen in ieder van die gebieden; die gebieden kunnen ook niet worden aangemerkt als nabijgelegen technische gebieden. Daarnaast geldt, aldus nog steeds Bébécár, dat de markten voor autostoelen en kinderzittingen in de praktijk totaal gescheiden zijn zonder enige overlap.

4.7. De rechtbank overweegt als volgt. Met het OCNL wordt tot uitgangspunt genomen dat van een vakman die op zoek is naar een oplossing voor een probleem,

verwacht mag worden dat hij naast het technische gebied waar het probleem zich voordoet, tevens zal zoeken naar aanwijzingen voor oplossingen op nabijgelegen technische gebieden indien dezelfde of vergelijkbare problemen zich daar ook voordoen. Het specifieke probleem waarvoor de vakman een oplossing zoekt, doet zich bij uitstek ook voor bij autostoelen, waar immers evenzeer verkeersveiligheidsargumenten spelen en mensen met verschillende afmetingen van die stoelen gebruik maken. De rechtbank is dan ook van oordeel dat de gemiddelde vakman, geconfronteerd met het hierboven vermelde probleem en zoekend naar een oplossing daarvoor, zou stuiten op D2 en daarin de oplossing zou vinden. Dat in dat document de hierboven genoemde verschilmaatregel (deelkenmerk (vii)) bekend is, is door Bébécár niet bestreden. Blijkens de figuren 1 en 2 van deze publicatie is het rugsteundeel ('mittleren Abstützbereich 3b') ten opzichte van het zitgedeelte in hoogte verstelbaar. Uit de figuren 5 en 6 blijkt dat de hoofdsteun aan de rugsteun is gekoppeld en dat een hoogteverstelling van de hoofdsteun ('die Kopfstütze umfassenden Rückenlehnenbereich 3a') leidt tot een afwijkende hoogteverstelling van het rugsteundeel.

4.8. D2 geeft de vakman een aantal aanwijzingen die hem er toe zullen aansporen deze maatregelen bij de kinderzitting volgens D3 toe te passen. In kolom 1, regels 12-31 wordt beschreven dat de geometrie van een stoel met slechts een in hoogte verstelbare hoofdsteun beter afgestemd kan worden op de maten van gebruikers van verschillende lengte door naast een in hoogte verstelbare hoofdsteun ook een in hoogte verstelbaar rugsteundeel toe te passen, hetgeen de vakman ook al bekend is uit D3. Dezelfde kolom, regels 31-32, reikt de vakman de aanwijzing aan dat de verstelling volgens D2 eenvoudig is ('Eine derartige Rückenlehne läßt sich einfach an unterschiedliche Oberkörperabmessungen anpassen'), en in kolom 2, regels 28-31 vindt de vakman de aanwijzing dat de verstelling van beide onderdelen in één handeling, door middel van een 'Handrad 4d' bereikt kan worden. De vakman zal daarom de in D2 getoonde verschilmaatregel toepassen bij de kinderzitting volgens D3 en daardoor komen tot de kinderzitting volgens conclusie 1 van het octrooi.

4.9. Conclusie 1 van NL 910 is derhalve niet inventief in het licht van de combinatie van D3 met D2.

Onderconclusies

4.10. De conclusies 2 t/m 8 zijn van conclusie 1 afhankelijk. Ten aanzien daarvan heeft Bébécár niet gemotiveerd gesteld dat deze conclusies iets inventiefs daaraan zouden toevoegen. Gezien de stelling van HTS dat ook deze conclusies inventiviteit ontberen, onder meer onderbouwd door verwijzing naar het advies van het OCNL ter zake, had zulks van Bébécár verwacht mogen worden. Nu zij dat niet heeft gedaan, houdt de rechtbank het ervoor dat de conclusies 2 t/m 8, in het voetspoor van conclusie 1, evenmin inventief zijn, zodat deze worden vernietigd.

4.11. Daarmee wordt toegekomen aan de beoordeling van de geldigheid van de resterende conclusies 9 t/m 13. Conclusie 9 heeft als kenmerkende maatregel dat de

hoofdsteun is uitgerust met een handgreep die gekoppeld is met grendelmiddelen voor het ontgrendelen van de vergrendeling van de hoogteverstelling. Deze maatregel is niet bekend uit D3 of D2. D3 openbaart weliswaar vergrendelmiddelen, namelijk de 'Befestigungsschrauben 6', doch deze zijn gesitueerd aan de rugzijde en maken geen deel uit van de hoofdsteun. Van een handgreep als bedoeld in het octrooi is bovendien geen sprake. D2 maakt in het geheel geen melding van vergrendelmiddelen. De figuurbeschrijving van het octrooi vermeldt op pagina 3, regels 8-12, dat door de handgreep te bedienen, de vergrendeling wordt opgeheven en het hoofdsteundeel en het rugsteundeel in hoogte verschoven kunnen worden door de hoofdsteun aan de handgreep omhoog te trekken of naar beneden te duwen. De maatregel van conclusie 9 levert daarom een belangrijke bijdrage aan het op pagina 1 van het octrooi genoemde voordeel, te weten dat verstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel minder omslachtig is dan bij bekende inrichtingen en in één handeling én in een vaste vooraf bepaalde verhouding kan plaatsvinden. Dat het plaatsen van een handgreep aan de bovenzijde van de stoel vanwege de goede bereikbaarheid daarvan een voor de hand liggende keuze is die tot de 'mental toolbox' van de vakman zou behoren, zoals HTS nog heeft betoogd, is naar het oordeel van de rechtbank een hindsicht redenering, die geen steun vindt in de overgelegde prior art. Immers, de vakman die de hoogteverstelling van de hoofdsteun en het rugsteundeel van D3 met elkaar wil koppelen, zal, gezien de constructie die in D2 wordt geopenbaard en de mededeling (in kolom 1, regels 31-32) dat die verstelling eenvoudig is, er niet toe worden gebracht af te zien van hoogteverstelling door middel van een knop aan de zijkant van de stoel zoals in D2 geopenbaard en in plaats daarvan te kiezen voor het aanbrengen van een handgreep in de hoofdsteun. De rechtbank is dan ook van oordeel dat conclusie 9 op uitvindingswerkzaamheid berust.

4.12. Nu de kinderzitting volgens conclusie 9 inventief is geoordeeld, worden ook de kinderzittingen volgens conclusies 10 t/m 13 inventief geacht, althans voor zover deze beperkt zijn tot de kinderzitting volgens conclusie 9.

De voorgestelde beperking van het octrooi

4.13. Bébécár heeft voor het geval de rechtbank de conclusies zoals verleend niet geheel geldig zou achten aangegeven de conclusies van het octrooi te willen beperken. Zij heeft twee sets gewijzigde conclusies voorgesteld. Ten pleidooie heeft zij gesteld zich uitsluitend nog op het eerste hulpverzoek te beroepen, voor zover nodig met de door haar voorgestelde aanvullende beperking. Voorts heeft zij zich – naar de rechtbank begrijpt primair (vergelijk paragraaf 10 van de pleitnota [mr. Herschdorfer](#)) – op het standpunt gesteld dat de rechtbank zelfstandig bevoegd is het octrooi in stand te laten in de vorm waarin deze naar haar oordeel nog wel geldig zou zijn. De rechtbank acht dat standpunt juist. Nu de rechtbank in r.o. 4.12 heeft overwogen dat het octrooi op de daar vermelde vorm geldig is te achten, behoeft het hulpverzoek van Bébécár – dat beperkter is

dan de vorm waarin het octrooi naar het oordeel van de rechtbank in stand kan blijven, geen behandeling.

4.14. HTS heeft – kort gezegd – gesteld dat het voor de gemiddelde vakman op de prioriteitsdatum niet voorzienbaar was dat Bébécar zich zou terugtrekken op conclusie 9 van NL 910. In dit verband zij opgemerkt dat beide partijen ter zitting desgevraagd uitdrukkelijk hebben verklaard dat zij de uit [HR 9 februari 1996, BIE1996, 94 \(Spiro/Flamco\)](#) kenbare leer, ook ná het arrest [HR 6 maart 2009, LJN BG7412, IEPT 20090306, B9 7641 \(Boston Scientific / Medinol\)](#) onverkort van toepassing achten op Nederlandse octrooien, zodat, nu zulks tussen partijen niet in geschil is, ook de rechtbank daarvan zal uitgaan.

4.15. Het betoog van HTS faalt. Zoals deze rechtbank al eerder heeft beslist (vgl. [Rb. Den Haag 17 januari 2007, Conor/Angiotech, IEPT 20070117, B9 3274](#)), zal het de gemiddelde vakman zonder meer duidelijk zijn dat bij ongeldigheid van de daaraan voorafgaande conclusies, instandhouding volgens een afhankelijke volgconclusie, hier conclusie 9, mits deze voldoet aan de wettelijke vereisten, aangewezen is. Hij zal gelet hierop ook zeer wel in staat zijn de nieuwe omvang van de door het octrooi geboden bescherming te bepalen zodat de andersluidende stelling van HTS als ongegrond wordt gepasseerd.

Slotsom

4.16. Uit het voorgaande volgt dat het octrooi wordt vernietigd voor zover het meer omvat dan de materie van conclusie 9 en de conclusies 10 t/m 13 voor zover deze een uitwerking zijn van de kinderzitting volgens conclusie 9.

Uitvoerbaarheid bij voorraad

4.17. Blijkens het door HTS geformuleerde petitum vordert zij dat het vonnis ook ten aanzien van de vernietiging uitvoerbaar bij voorraad wordt verklaard, doch zulks is uit de aard van de zaak niet mogelijk nu het hier een uitspraak betreft met een declaratoir karakter, ten aanzien waarvan bovendien geldt dat het niet in het octrooiregister kan worden ingeschreven, voordat het in kracht van gewijsde is gegaan (vgl. artikel 75 lid 9 ROW).

Proceskosten

4.18. Nu partijen over en weer deels in het gelijk en deels in het ongelijk zijn gesteld, zullen de proceskosten worden gecompenseerd in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt.

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. vernietigt NL 1020910 voor zover het meer omvat dan de materie die wordt bestreken door conclusie 9 en door conclusies 10 tot en met 13 voor zover deze verwijzen naar een kinderzitting volgens conclusie 9;

5.2. compenseert de proceskosten in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt; 5.3. wijst af het meer of anders gevorderde.

Dit vonnis is gewezen door mr. J.Th. van Walderveen, mr. P.G.J. de Heij en mr. R. Kalden en in het openbaar uitgesproken op 15 juli 2009.